

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Керівникам департаментів (управлінь)
освіти і науки обласних, Київської
міської державних (військово-
цивільних) адміністрацій

Керівникам закладів позашкільної
освіти

Про організацію роботи закладів позашкільної освіти

Відповідно до Закону України «Про освіту» позашкільна освіта є невід'ємним складником системи освіти, яка створює додаткові можливості для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку дітей та підлітків.

В умовах збройної агресії російської федерації заклади позашкільної освіти продовжують активно працювати, організовуючи освітній процес, виховання, розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді, забезпечуючи їх змістовне дозвілля та психологічну підтримку.

Залежно від безпекової ситуації освітній процес у позашкільних закладах освіти здійснюється за дистанційною та змішаною формами навчання.

За оперативними даними, станом на 11 квітня 2022 року частина закладів позашкільної освіти у Донецькій, Луганській, Запорізькій, Київській, Харківській, Херсонській, Чернігівській, Миколаївській та Дніпропетровській областях припинили свою діяльність у зв'язку з бойовими діями або окупацією. Не працюють заклади позашкільної освіти, які перебували або перебувають у зоні активних бойових дій у Київській та Донецькій областях.

В результаті авіаударів та обстрілів ворожою технікою пошкоджено деякі заклади позашкільної освіти у Миколаївській, Чернігівській, Луганській, Харківській та Київській областях.

Зазнала руйнувань частина закладів позашкільної освіти на підконтрольній Україні території в Донецькій області.

Враховуючи, що частина закладів позашкільної освіти постраждали або зазнали руйнувань під час воєнних дій та виключне значення позашкільної освіти для патріотичного виховання дітей, просимо, керуючись статтею 14 Закону України «Про позашкільну освіту» і статтями 32 і 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», покласти всіх зусиль для збереження

МОН № 1/4142-22 від 14.04.2022

Підписав: Рогова Віра Борисівна

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000B0DD300090D58D00

Дійсний: з 05.01.2021 0:00:00 по 05.01.2023 0:00:00

мережі закладів позашкільної освіти в регіонах, запровадивши мораторій на їх закриття, реформування, злиття або об'єднання.

Для забезпечення організаційних аспектів діяльності закладів позашкільної освіти Міністерство освіти і науки України пропонує керуватися відповідними нормативно-правовими документами:

Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (<https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>); Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 №2136-IX (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2136-20?msclkid=889d9c93b04711ecbe29d874423f7990#Text>); постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану» (<https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zatverdzhennya-finansovih-dokumentiv-ta-kaznachejskogo-obslugovuvannya-v-umovah-voennogo-stanu-267>); листи МОН від 06.03.2022 № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу в умовах військових дій» (https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/); від 18.03.2022 № 1/3544-22 «Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану» (<https://hoippo.km.ua/?p=5418>); від 19.03.2022 №1/3556-22 «Зкладам освіти, установам, які вимушені змінити місце розташування у зв'язку з проведенням в місцях їх розташування бойових дій або тимчасовою окупацією території України, необхідно перейти на обслуговування до органів казначейства за новою адресою розташування» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/zakladam-osviti-ustanovam-yaki-vimusheni-zminiti-misce-roztashuvannya-u-zvyazku-provedennyam-v-miscyah-yih-roztashuvannya-bojovih-dij-abo-timchasovoyu-okupaciyeyu-teritoriyi-ukrayini-neobhidno-perejti-na-obslugovuvannya->); від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zabezpechennya-psihologichnogo-suprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voennogo-stanu-v-ukrayini>), від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» <https://drive.google.com/file/d/16esXuCScmCqB5kXLugnKkm-E6SaKg1u0/view>.

Просимо також керівників закладів позашкільної освіти неухильно дотримуватись трудового законодавства. Необхідні роз'яснення щодо трудових відносин під час воєнного стану можна знайти на сайті Міністерства економіки України за посиланням: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=316d6215-7fd2-4e9b-b6a5-e8833d29f065&tag=TrudoviVidnosiniVUmovakhVonnogoStanu>.

Відповідно до Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2022 рік (за основними напрямками позашкільної освіти), затвердженого наказом МОН від 15.12.2021 № 13793, кожний із запланованих заходів координує відповідний державний центр позашкільної освіти МОН, який в установленому порядку надаватиме повну інформацію учасникам про формат і терміни проведення зазначених заходів. Наразі триває підготовка до проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України

та III етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

В умовах військових дій найбільшої актуальності набувають системи комунікації з дітьми, їхніми батьками, сім'ями, педагогами та запровадження нових актуальних форм роботи. Як показала практика, педагогічні працівники закладів позашкільної освіти адаптують заняття до умов сьогодення, пропонують вихованцям майстер-класи, вікторини, віртуальні подорожі, екскурсії, мультимедійні презентації, здійснення проєктної та дослідницької діяльності, докладають усіх зусиль для організації різноманітних активностей для дітей та їх родин. Усі заклади висвітлюють свою діяльність і здобутки в електронних мережах (Facebook, YouTube, Telegram), а також на своїх сайтах.

Важливою для закладів позашкільної освіти всіх типів є робота, спрямована на:

формування у дітей медіаграмотності, вміння грамотно та виважено споживати та поширювати інформацію;

формування уявлень про безпеку у віртуальному просторі, та засвоєння правил безпечного користування інтернетом та основних способів захисту;

проведення систематичної роз'яснювальної та інформаційної роботи щодо мінної небезпеки, правил поведінки у разі виявлення небезпечних предметів;

проведення заходів для педагогів щодо вивчення особливостей комунікації з дітьми під час війни, знайомств з методами психологічної допомоги та самопомоги в умовах війни, загальної обізнаності щодо вікової психології.

Враховуючи специфіку роботи закладів позашкільної освіти за основними напрямками позашкільної освіти Міністерство освіти і науки України рекомендує:

Закладам військово-патріотичного та туристсько-краєзнавчого напрямку:

створювати телеграм-канали на якому публікувати навчальні матеріали, відео, методичні матеріали, проводити конкурси, відео та фото контенти з патріотичного виховання, туристичної та краєзнавчої роботи;

збільшити кількість цікавих заходів з висвітлення історії України та козацтва;

співпрацювати з волонтерськими організаціями щодо надання підтримки вихованцям із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, із числа внутрішньо переміщених осіб;

проводити онлайн ігри та онлайн змагання з історії українського війська.

Закладам еколого-натуралістичного напрямку:

застосовувати форми дистанційного навчання, проводити цікаві майстер-класи, фотопленери, віртуальні квести та екодослідництво;

продовжувати роботу відділень Природничої школи, віртуальні подорожі та екскурсії;

створювати зоохостели та флорохостели для тварин та рослин при закладах позашкільної освіти.

залучати дітей разом з батьками до роботи за доглядом домашніх тварин, які втратили своїх господарів під час воєнних дій. Час, проведений із рослинами та тваринами відволікає дітей від пережитого;

пропонувати гуртківцям цікавий пізнавальний матеріал, перегляди навчальних фільмів з різноманітними дослідженнями;

застосовувати корекційні заняття та тренінги (терапія малюнком, театралізована арт-терапія, ігрова терапія тощо)..

Закладам художньо-естетичного напрямку:

організовувати художні майстерні, відеолекції та відеоуроки з історії культури України у форматі Zoom;

проводити віртуальні екскурсії музеями України та світу;

організовувати виконання дитячих художніх робіт для підтримки захисників України та відправки їх воїнам Збройних Сил України, Військово-Морських Сил України, Повітряних Сил ЗСУ, Національної гвардії України, територіальної оборони та добровільних військових формувань;

долучати вихованців вокальних колективів до майстер-класів, що проводять метри світової музики, які розміщуються на каналі Telegram;

організовувати мистецькі гостини за участі відомих майстрів народної творчості свого регіону;

залучати дітей до режисерсько-постановочної роботи в театральних колективах, іншої роботи з підготовки вистав (оформлення сцени, підготовка костюмів тощо);

проводити в дистанційних форматах (Zoom, Viber, Telegram та інших) заняття з основ хореографічного мистецтва як засобу відновлення фізичного та психічного здоров'я дитини;

проводити онлайн-фестивалі, виставки та челенджі мистецького спрямування;

залучати дітей та молодь до науково-дослідницької діяльності на культурологічну тематику;

залучати органи учнівського самоврядування до волонтерської діяльності та надання посильної допомоги тимчасово переміщеним сім'ям;

проводити онлайн фестивалі та челенджі.

Закладам науково-технічного напрямку:

створювати відео-хаби на ютуб-каналі на якому розміщувати відеозаписи (майстер-класи, мистецькі виступи та корисні поради);

організовувати роботу дітей у віртуальних групах, використовуючи онлайн платформу ZOOM та MEET.

застосовувати новітні форми дистанційного навчання: мультимедійні презентаційні меседжі, інформаційно-навчальні відеоролики, готувати тематичні відеофільми, тематичні відео виставки;

розробляти нові моделі, окремі деталі, здійснювати підбірку та демонстрацію фотографій моделей, відео демонстрацію запусків (літаки, судна, човни тощо) з технічних видів спорту;

долучатися до заходів, які допомагають навчитися розрізняти фейки та інші види інформаційних повідомлень в інтернеті.

Закладам науково-дослідницького напрямку:

передбачити можливість асинхронного навчання, формуючи матеріали для самостійного опрацювання в Гугл-класрумах, на Ютуб-, чи Телеграм-каналах та на офіційних сайтах закладів;

здійснювати відеозапис занять та надавати учасникам доступ до цих відео;

швидко реагувати на зміни умов навчання, розробляти адекватні ситуації умови проведення організаційно-масових заходів, намагатись спростити процедуру реєстрації та подачі документів та проведення самих заходів;

збільшити кількість занять та заходів, спрямованих на формування медіаграмотності учнів;

з метою психологічної підтримки учнів в умовах війни на регулярній основі проводити онлайн-зустрічі з психологами-консультантами, говорити про те як підлітки реагують на війну, як надавати інформацію з точки зору психологічних знань щодо підліткового віку.

Принагідно повідомляємо, що на сайті МОН (<https://mon.gov.ua/ua/vseukrayinskij-rozklad>) і на сайтах державних центрів щотижнево висвітлюється розклад дистанційних занять з позашкільної освіти та відповідні навчальні матеріали: Національний центр «Мала академія наук України» (<http://man.gov.ua/>); Національний еколого-натуралістичний центр (<https://nenc.gov.ua/>); Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді (<https://patriotua.org/>); Український державний центр позашкільної освіти (<https://udcpo.com.ua/>).

Крім того, для проведення дистанційного навчання керівники гуртків та педагогічні працівники закладів позашкільної освіти можуть скористатися рекомендаціями та електронним банком науково-методичної літератури, розміщеними на сайті МОН за посиланням: (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/distancijne-navchannya>).

З метою популяризації кращого досвіду педагогів закладів позашкільної освіти, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» створено електронну сторінку «Позашкілля: скарбничка досвіду»: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robot/pozashkillia-skarbnychka-dosvidu/>. Для поповнення сторінки та обміну досвідом можна надсилати матеріали про кращий досвід закладів позашкільної освіти за всіма напрямками на електронну адресу: pozashkillya22@gmail.com.

Спільними зусиллями та невтомною працею наближаємо перемогу України!

Заступник Міністра

Віра РОГОВА

Алла Середницька, 066 734 65 83
Тетяна Кононович, 098 569 88 27